

- 1. Název projektu:** Vzdělávací kurz „Pečovatel v domácí péči“
- 2. Název předkladatele:** Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace
- 3. Sídlo a adresa předkladatele:** Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace, Žďárská 610, PSČ 592 31
- 4. Kontaktní osoba:** Mgr. Bohdana Marečková, manažerka kvality, 566 801 604
- 5. IČ předkladatele:** 00842001

1. Vzdělávací kurz „Pečovatel v domácí péči“ pro osoby pečující (plánující péči) o nemocného člena rodiny (seniora)

Péče o seniory, osoby s tělesným a mentálním postižením nebo sociálně potřebné osoby prodělala v průběhu času změny. V celém vývoji vždy zastávala významnou roli rodina a její pečující příslušníci.

Po druhé světové válce došlo u nás k masivnímu rozvoji ústavní péče zaměřené především na materiální a sociální zabezpečení. K výraznějším změnám ve prospěch komunitně orientované zdravotní a ošetrovatelské péče došlo až po roce 1989

Laická starost o lidi s dlouhodobým zdravotním postižením je velmi důležitou, ale bohužel velmi podceňovanou součástí zdravotní péče. Bereme téměř jako samozřejmé, že se o sebe navzájem, zvláště v rámci rodiny, postaráme. V případě krátkodobého onemocnění či úrazu se laická podpora převážně zužuje na rodinu. Považuje se za samozřejmé, že se postaráme o blízkého člověka. Opak je vnímán jako prohřešek, bezohlednost, hrubé zanedbání péče.

Jinak je tomu ovšem v případě dlouhodobé nemoci, omezené soběstačnosti, nebo dokonce převážné závislosti, při dlouhodobé či trvalé potřebě náročnějších ošetrovatelských úkonů a průběžného pečování. Tady samozřejmost často končí. Z jakých důvodů se nechceme nebo nemůžeme starat o starého, nemocného, imobilního člověka doma? Máme strach? Neumíme to? Znamenalo by to pro nás ekonomický problém? Byl by nám takový člověk přítěží? Nebo se nám prostě nechce?

A nezkusíme s tím něco udělat?

Dlouhodobá péče by měla být pokud možno poskytována tam, kde si to nemocný člověk přeje. Přednost má vždy přirozené prostředí, pokud možno ve vlastní domácnosti, v komunitě mimo ústav.

Dlouhodobá péče by měla být podřízena životním přáním, potřebám a sociálním rolím nemocného člověka. Měla by být maximálně zcivilněna a zlaičtěna.

Laická dlouhodobá péče by se měla těšit cílevědomé podpoře zdravotnických a sociálních pracovníků, zvláště ve smyslu poradenství, vstřícné intervence v případě komplikací či změn stavu. Rozhodně by neměl nemocný člověk být buď pouze v péči rodiny, nebo jen v péči profesionálů, a to zvláště ne ústavních. Oba způsoby péče se totiž prolínají, doplňují a vzájemně podporují.

Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace
Nové Město na Moravě, Žďárská 610, 592 31

2. Charakteristika organizace

Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace je nestátní příspěvkovou organizací. Od 1. 1. 2003 je nemocnice ve vlastnictví a zřizovatelské působnosti kraje Vysočina. Organizace je zřízena na dobu neurčitou, jejím statutárním orgánem je ředitelka.

Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace poskytuje zdravotní péči, v níž je zahrnuta ambulantní a lůžková základní specializovaná diagnostická a léčebná péče, nezbytná preventivní péče, lékařská činnost, dopravní zdravotní služba a lékařská pohotovostní služba.

Nemocnice disponuje 457 lůžky, z toho 70 lůžek je oddělení dlouhodobě nemocných.

3. Zdůvodnění projektu – definice problému

Oddělení dlouhodobě nemocných bylo přestěhováno do areálu Nemocnice Nové Město na Moravě příspěvková organizace ze Sanatoria Buchtův kopec, které ukončilo činnost v prosinci roku 2011. Celková kapacita oddělení dlouhodobě nemocných je 70 lůžek. Na třech stanicích je poskytována lékařská, ošetrovatelská a rehabilitační péče. Pacienti jsou hospitalizováni na základě doporučení praktického lékaře či jiného odborného lékaře nebo překládáni z jiných oddělení nemocnic, po předchozím objednání. Čekací doba na umístění: 1 – 7 dní

Průměrná délka hospitalizace: 46 – 50 dní

Hlavním cílem činnosti všech pracovníků oddělení dlouhodobě nemocných je snaha kvalitní péčí všestranně udržet nebo i zlepšit soběstačnost nemocného a minimalizovat jeho závislost na pomoci druhých osob. I přes tyto snahy vyžaduje část pacientů po propuštění další péči. Pacient, jeho rodina a blízcí se rozhodují, zda využijí profesionálních sociálních služeb nebo zajistí péči sami prostřednictvím rodinných pečujících. Jsme si vědomi skutečnosti, že rodinní pečující se bez pomoci a podpory dlouhodobě neobejdou. Pečující potřebují cítit emoční podporu, zahrnující naslouchání, vytvoření atmosféry zájmu a důvěry. Mít pocit, že o ně má někdo zájem a chce jim pomoci. Mít dostatek informací. Zdravotnický profesionál by měl přijatelnou a pochopitelnou formou umět předat informace rodinnému pečujícímu.

Pacient a jeho blízký je před propuštěním informován o dalším postupu léčby, doporučeních stran podávání léků, dietním a režimovém opatření. My však vnímáme potřebu širší edukace, s prostorem pro praktický nácvik ošetrovatelských činností a sdílení zkušeností z domácí péče. Domníváme se, že pokud rodinný pečující bude mít dostatek informací, vybuduje si zázemí pro domácí péči a bude cítit podporu v pečování, omezíme tím institucionalizaci péče a opakované hospitalizace pacienta z důvodu komplikací při nezvládnutí domácí péče.

4. Cíle projektu

Cíl projektu – vzdělávací kurz pro osoby pečující (plánující péči) o blízkou osobu (seniora) v rozsahu přibližně 24 vyučovacích hodin, pro maximálně 15 osob

Cílová skupina – osoby pečující o blízkou osobu (seniora) v domácím prostředí a/ nebo potenciálně pečující osoby, tzn. ty, jež v budoucnu péči zvažují, plánují

Povaha a priority laické domácí péče se v detailech liší podle povahy onemocnění, proměňují se v čase, ale v zásadě je můžeme shrnout do několika bodů.

Jak pečovat o:

- vztahy v rodině a dobrou komunikaci se starým člověkem
- hygienu – pečujeme o kůži, ústa, oči, uši, nos, vlasy, nohy, nehty a prostředí
- fyzickou kondici nemocného – jak s nemocným cvičit, jak s ním manipulovat, jak ho polohovat
- stravování a příjem tekutin
- vyprazdňování moče a stolice, pečujeme o inkontinentního člověka
- spánek a odpočinek
- nemocného s bolestí
- člověka s demencí
- umírajícího
- svoje duševní zdraví aneb relaxace

Kurz se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část probíhá v Nemocnici Nové Město na Moravě, příspěvková organizace, praktická výuka probíhá v odborné učebně na SZŠ a VOZŠ ve Žďáře nad Sázavou.

Teoretická část výuky:

- somatologie
- psychologie
- základy geriatric
- základy psychiatrie
- sociální problematika

Praktická část výuky:

- základy péče o nemocného
- první pomoc

Somatologie- přednášky jsou koncipovány, jako teoretický základ pro pochopení stavby lidského těla, základních funkcí organismu a jejich vzájemných souvislostí.

Cíl – získat základní poznatky v anatomii a fyziologii lidského těla.

Psychologie- přednášky jsou koncipovány jako teoretický základ aplikace psychologického přístupu k nemocným.

Cíl- získání základních poznatků zdravotnické psychologie

Geriatricie – přednášky jsou koncipovány jako teoretický základ pro praktické dovednosti v problematice o pacienta ve stáří

Cíl – předat základní informace o geriatricii a problematice některých onemocnění v období stáří.

Psychiatrie – přednášky jsou koncipovány jako teoretický základ pro nejčastější psychiatrická onemocnění ve stáří (demence, deprese, delirium).

Cíl – seznámit pečující s některými psychickými změnami ve stáří, naučit se jak s takovým nemocným pracovat, včas zachytit varovné příznaky psychických poruch ve stáří.

Sociální problematika – přednášky jsou koncipovány jako základy sociálně-právního poradenství pro pečující osoby a pacienta samotného ve vztahu ke snížené soběstačnosti a sebeobsluhy

Cíl – předat základní informace o možnostech pomoci péče v domácím prostředí (agentury domácí péče, možnosti podpory pečujícím a pacientům od státu vč. finanční a materiální podpory).

Základy péče o nemocné – jedná se o teoretické a praktické přednášky, osvojení si jednotlivých postupů v oblasti uspokojování základních potřeb nemocného.

Cíl – cílem přednášek je, aby pečovatel uměl bezpečně provádět činnosti základní ošetrovatelské péče např. při hygieně, polohování, stravě, vyprazdňování, obvazování, rehabilitační péči.

První pomoc – přednášky se dělí na část teoretickou, která poskytuje informace pro metodiku a aplikaci postupů první pomoci a část praktickou, která umožňuje upevnění získaných dovedností a schopností poskytnutí první pomoci.

Cíl – cílem přednášek je poskytnout základní znalosti v problematice poskytování první pomoci a vybavit účastníky přednášek praktickými dovednostmi, respektive získání zkušeností z aplikace teoretických poznatků v poskytování první pomoci.

Cíle projektu - shrnutí

- proškolení laických pečovatелů
- zvýšení úrovně domácí péče
- péče v přirozeném (domácím) prostředí
- vytvoření stabilního týmu lektorů

5. Analýza situace – ve vztahu k řešenému problému

Hlavní rysy demografického vývoje od 90. let

- propad plodnosti žen hluboko pod záchovnou mez
- dynamické prodlužování lidského života
- nárůst migrační mobility v globálním měřítku
- značně nepravidelná věková struktura obyvatelstva

Hlavní rysy budoucího demografického vývoje:

- velmi dynamické stárnutí populace
- plynulý vzestup průměrného věku obyvatel
- rychlý růst počtu seniorů (65 a více let)
- výrazná vnitřní diferenciací procesu stárnutí
- spíše stagnace nebo pokles celkového počtu obyvatel než jeho růst
- výrazný pokles počtu dětí

Budoucí vývoj složení obyvatelstva ČR

- počet osob starších 65 let bude plynule narůstat, přičemž dojde k více než zdvojnásobení
- z obyvatel starších 65 let nejvýrazněji poroste počet nejstarších osob ve věku nad 85 let
- ČR bude v polovině 21. století patřit mezi země s nejvyšším počtem seniorů na světě
- příčinou je nízká plodnost mladých lidí, pozdější vstup do manželství, vyšší věk rodičů při narození prvního dítěte, nižší počet dětí v rodině, vyhledávaný blahobyt spojený s bezdětnými páry a prodlužující se délka života
- prodlužování délky života je důsledkem zkvalitnění zdravotní péče, rozvojem farmakologie a medicíny a zkvalitnění života jedinců

SWOT analýza projektu – vzdělávací kurz „Pečovatel v domácí péči“

Silné stránky:

- dostatek klientů/ pacientů, kteří budou péči v domácím prostředí potřebovat
- klima ve společnosti je příznivě nasměrováno k poskytování domácí péče o odklonu od péče ústavní
- odborníci v roli lektorů
- důvěryhodnost Nemocnice Nové Město na Moravě, SZŠ a VOŠZ Žďár nad Sázavou, jako pořadatelské instituce
- vytvoření tradice pořádání kurzu
- program je postaven na praktických ukázkách (okamžité osvojení dovedností)
- vzájemná podpora pečujících osob – sociální kontakt se stejnou cílovou skupinou

Příležitosti:

- jedná se o společensky odpovědný projekt
- první ročník – nová příležitost pro všechny strany (lektory, účastníky kurzu i osoby o které se pečuje)
- zvýšení erudice lektorů
- předání teoretických znalostí a praktických dovedností laickým pečovatelům – vysoká aktuální potřeba
- návrat k původní podstatě pomoci blízké osobě – domácí péče a tím soudržnost rodiny

Slabé stránky:

- první ročník, chybí zkušenosti
- marketingová možnost (nepodaří se oslovit cílovou skupinu)
- zakořeněná důvěra v ústavní péči

Hrozby:

- nepřihlásí se dostatečný počet účastníků (min. 8 osob)
- malý rozsah kurzu
- nedostatek financí pro realizaci projektu
- obtížné obsazování pozic lektorů (zaměstnaní lidé, není adekvátně honorováno, spíše apel na společenskou odpovědnost)

Stakeholders analýza

Zainteresované osoby

1.	Osoby pečující, potenciálně pečující – účastníci kurzu	zájem	vliv
2.	Vyučující lektoři v kurzu	zájem	vliv
3.	Senioři – příjemci péče	zájem	–
4.	Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace	zájem	vliv
5.	SZŠ a VOŠZ Žďár nad Sázavou	–	vliv
6.	Hospicové hnutí Vysočina, Oblastní charita, praktičtí lékaři	zájem	–
7.	Lékaři a zdravotnický personál nemocnice	zájem	–
8.	Další rodinní příslušníci seniorů – příjemců péče	zájem	vliv
9.	Kraj Vysočina	–	vliv
10.	Média		vliv

Analýza hlavních zainteresovaných stran

Jméno a základní charakteristika stakeholdera	Jak je projektem ovlivněn/dotčen?	Jaké jsou jeho zájmy?	Obhájce Odpůrce Míra zapojení	Moc / vliv	Strategie / Opatření
1. Osoby pečující	Získání teoretických a praktických dovedností Výměna zkušeností Emoční podpora	Dokončit kurz Získat znalosti Umět se postarat o osobu blízkou	+ 9	10	Oslovit, získat je pro účast Kurz prakticky zaměřený Vedený zábavnou formou Respektující potřeby účastníků kurzu
2. Lektoři	Práce navíc Nová zkušenost Nutnost přípravy	Předat co nejefektivněji a vhodnou formou informace Obstát, jako odborník Získání nových zkušeností	+ 9	10	Podpora Vytvoření zázemí Finance
3. Osoby blízké (senioři)	Možnost zůstat v domácím prostředí Zkvalitnění života	Aby, pečující osoba dokončila kurz Získala co nejvíce užitečných informací	10	0	Informovat o kurzu

Analýza provozních dějů

Projektová činnost

1.	Příprava dokumentace k projektu
2.	Oslovení lektorů
3.	Komunikace s vyhlášovatelem výzvy
4.	Zajištění prostor pro kurz
5.	Rozpis přednášek – určení oblastí výuky
6.	Administrace přihlášek účastníků
7.	Marketingová komunikace

Finanční analýza

Administrativní náklady

- příprava informačních letáků o pořádání kurzu
- příprava učebního materiálu
- telefony

Odměna lektorům

Pronájem prostor na SZŠ a VOŠZ Žďár nad Sázavou

Publicita

Školení lektorských dovedností – společnost Systémy jakosti Mgr. Zdeňka Volavá

Náklady na realizaci kurzu se pohybují kolem 15.000,- Kč.

Cíle projektu

- proškolení laických pečovatелů
- zvýšení úrovně domácí péče
- péče v přirozeném (domácím) prostředí
- vytvoření stabilního týmu lektorů

6. Monitorování a hodnocení projektu

- pomocí dotazníků pro pečující osoby
- pomocí dotazníků pro lektory
- setkání pečujících s odstupem času po absolvování kurzu
- poradna pro pečující v rámci ODN (oddělení dlouhodobě nemocných)

7. Udržitelnost a opakovatelnost projektu

Jedná se o pilotní projekt, podle zájmu laické veřejnosti bychom rádi pořádali kurz každý rok. Nejvíce bude záležet na tom, jestli se nám podaří získat finance, pro další realizaci.

Pokud bude mít zájem pořádat vzdělávací kurz „Pečovatel v domácí péči“ jiná organizace, rádi poradíme a poskytneme potřebné informace.